

## **PITANJA NA TEMU PROMJENA ZA GRAĐANE NAKON 1. srpnja 2013.**

**Hoće li na putovnicama koje će se izdavati nakon 1. srpnja 2013. biti znak Europske unije?**

Izgled biometrijskih putovnica se neće mijenjati nakon 1. srpnja 2013., dakle neće imati znak Europske unije.

**Imam putovnicu izdanu 2004. (nije biometrijska) i vrijedi do 2014. U srpnju idem na put pa me zanima mogu li s tom starom putovnicom ili moram napraviti novu?**

Bez obzira na biometrijske putovnice, stare putovnice se mogu koristiti do isteka njihova roka važenja.

**Kolika će biti cijena izdavanja Europske oružne propusnice?**

Na zahtjev za izdavanje Europske oružne propusnice neće se naplaćivati upravna pristojba, a cijena isprave - Europske oružne propusnice će iznositi 45 kuna. Za izdavanje Europske oružne propusnice, uz zahtjev, potrebno je priložiti dvije fotografije veličine 30×35 mm, dokaz o izvršenoj uplati cijene isprave te odgovarajući oružni list odnosno potvrdu o prijavljenom oružju kategorije C.

**Može li se već sada podnijeti zahtjev za izdavanje osobne iskaznice za dijete od 6 godina.**

Da, od 10. lipnja 2013. godine može se podnijeti zahtjev za izdavanje osobne iskaznice djeci s prijavljenim prebivalištem na području Republike Hrvatske, bez obzira na godine života.

**Da li se nakon 1. srpnja 2013. u zemlje EU može putovati samo s osobnom iskaznicom (izdanom nakon 1. siječnja 2003.) Odnosi li se to na sve zemlje EU bez iznimke? Odnosi li se to na maloljetnike?**

Ulaskom RH u EU uvodi se koncept obavljanja granične kontrole na zajedničkim službenim mjestima, što znači da će se na graničnim prijelazima sa Slovenijom i Mađarskom biti potrebno samo jednom se zaustaviti prilikom prelaska državne granice. Za putovanje u zemlje EU biti će dovoljna osobna iskaznica, odnosno putovnica, dok će u druge zemlje izvan EU biti potrebna putovnica. **Još nije definirano da li će državljanima RH za putovanje u BiH i Crnu Goru biti dovoljna osobna iskaznica.** Carinske kontrola na granici sa Slovenijom i Mađarskom više neće biti.

Građani koji će nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji htjeti i dalje sa osobnom iskaznicom izdanom prije 1. siječnja 2003. godine ulaziti na teritorij zemalja koje to dozvoljavaju, a koji zbog viših troškova izdavanja neće htjeti izvaditi putovnicu, morat će svoju važeću osobnu iskaznicu zamijeniti novom.

8. lipnja 2013. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osobnoj iskaznici ("NN", broj: 68/13) kojim je predviđena mogućnost izdavanja osobnih iskaznica i djeci mlađoj od 16 godina s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, budući da će državljani Republike Hrvatske nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji moći prelaziti unutarnje granice Europske unije samo s važećom osobnom iskaznicom. Obzirom da je osobna iskaznica znatno jeftinija od putovnice, izdavanjem osobnih iskaznica djeci olakšat će se i pojednostaviti putovanja unutar Europske unije i drugih država koje državljanima Unije dozvoljavaju prelazak državne granice uz predočenje važeće osobne iskaznice.

### **Da li će hrvatski državljani nakon 1. srpnja 2013. moći prelaziti u BiH s osobnom iskaznicom?**

Državljanima Republike Hrvatske će nakon 1. srpnja 2013. kao državljanima zemlje članice Europske unije moći ulaziti u BiH s osobnom iskaznicom.

### **Kad mogu zamijeniti svoju HR vozačku dozvolu za Europsku vozačku dozvolu, kad počinje proces zamjene?**

Vozačke dozvole u kartičnom obliku početi će se izdavati 1. srpnja 2013. godine, međutim ukoliko vam vaša stara vozačka dozvola još važi, ne morate je mijenjati. Stare vozačke dozvole postupno će se promijeniti do 19. siječnja 2033. godine.

### **Hoće li se vozačkim dozvolama izdanim prije 1. srpnja 2013. moći voziti u državama EU-a ili se mora izvaditi nova vozačka dozvola?**

Vozačkim dozvolama izdanim prije 1. srpnja 2013. godine moći će se voziti u državama EU.

### **Kolika će biti cijena nove vozačke dozvole?**

Cijena nove vozačke dozvole ako se izrađuje u redovnom postupku, u roku od 30 dana, bit će 151 kn.

### **Hoće li izdavanje vozačke u žurnom postupku biti skuplje od onog u redovnom postupku? Ako da, koliko?**

Cijena vozačke dozvole ako se izrađuje u žurnom postupku, u roku od dva radna dana, bit će 200 kn.

### **Gdje će se moći podnijeti zahtjev za izdavanje vozačke u žurnom postupku?**

Zahtjev za izdavanje vozačke dozvole u žurnom postupku moći će se podnijeti u policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji prema prebivalištu stranke ili u Policijskoj upravi zagrebačkoj, ali se preuzeti može samo u Policijskoj upravi zagrebačkoj.

### **Kako će se ulaskom RH u EU razlikovati vozila registrirana u Republici Hrvatskoj?**

Ulaskom RH u EU neće se odmah mijenjati registarske pločice budući Uredba Vijeća Europske unije o priznavanju razlikovnih oznaka država članica u kojima su registrirana motorna vozila i njihove prikolice u prometu unutar Europske unije, kojom je propisan izgled razlikovnog znaka države članice (europski logo) u koji se upisuje

međunarodna oznaka države, ne propisuje obvezu uvođenja razlikovnog znaka na registarskoj pločici. Dakle, do uvođenja registarskih pločica s europskim logom, vozilo mora biti označeno naljepnicom koja sadrži međunarodnu oznaku države.

### **Gdje će biti istaknut razlikovni znak?**

Razlikovni znak (europski logo) će biti istaknut na krajnjem lijevom rubu registarske pločice.

### **Treba li vozilo biti označeno naljepnicom koja sadrži međunarodnu oznaku države?**

Ukoliko vozilo na registarskoj pločici ima europski logo s međunarodnom oznakom države ne mora biti označeno naljepnicom koja sadrži međunarodnu oznaku države po Bečkoj konvenciji o prometu na cestama. Dakle, do uvođenja registarskih pločica s europskim logom, vozilo mora biti označeno naljepnicom koja sadrži međunarodnu oznaku države.

### **Treba li RH mijenjati registarske pločice danom pristupanja u EU?**

Republika Hrvatska ne mora mijenjati registarske pločice danom pristupanja Europskoj uniji, no razmatraju se rješenja oko uvođenja novih registarskih pločica u Republici Hrvatskoj s europskim logom, ali odluka o početku izdavanja novih pločica još nije donesena.

### **Hoće li se ulaskom RH u EU mijenjati obrazac prometne dozvole?**

Radi usklađivanja s Direktivama EU, ulaskom u EU izmijenit će se obrazac prometne dozvole i ukinuti izdavanje knjižice vozila.

### **Da li će vlasnici vozila s danom ulaska RH u EU morati mijenjati postojeće prometne dozvole?**

Vlasnici vozila ne trebaju mijenjati postojeće prometne dozvole sve do potpunosti slobodnih rubrika produženja važenja postojeće prometne dozvole, odnosno situacija kada se i inače mijenjaju prometne dozvole (ako se mijenja vlasnik vozila, prebivalište odnosno sjedište vlasnika vozila u drugo registracijsko područje, registarska oznaka, vrsta, marka ili tip vozila, broj šasije i oblik karoserije).

**Obraćamo vam se s upitom u svezi s dnevnim „migrantima“ iz Slovenije. Radi se o našoj članici HUP-Udruge trgovine koja ima urede u Sloveniji i Hrvatskoj. Želja članice je da kolege iz Slovenije koji rade za subjekt „X“ u Sloveniji rade zajedno s kolegama i sjede u istim uredima subjekta „Y“ u Hrvatskoj. Radi se o istoj tvrtki, ali koja djeluje u dvije različite zemlje. Kolege iz Slovenije (Maribora) bi dolazili na posao u Hrvatsku (Zagreb), ali bi i dalje radili svoj posao koji su obavljali i do sada u Sloveniji. Zanimaju nas dvije stvari, da li se ti radnici**

**moraju prijaviti na policiju i koji je porezni tretman. Važno je samo napomenuti da ti radnici neće raditi za subjekt „Y“ u Hrvatskoj odnosno oni će i dalje obavljati poslove za subjekt „X“ u Sloveniji, ali zbog nižih troškova najamnine koriste se prostori u Hrvatskoj.**

Sukladno odredbama Zakona o strancima (Narodne novine, broj: 130/11) stranac može raditi u Republici Hrvatskoj temeljem dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada. Napominjemo da će Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (Narodne novine, broj: 74/13) stupiti na snagu 27. lipnja 2013. godine.

Iz Vašeg upita proizlazi da bi slovenski državljani iz Slovenije dolazili svaki dan u Republiku Hrvatsku te radili i boravili s hrvatskim kolegama u prostorijama istog trgovačkog društva, dok bi formalno i dalje bili zaposlenici tvrtke u Republici Sloveniji.

Obavještavamo da ukoliko navedeni slovenski državljani žele svakodnevno dolaziti na posao u Hrvatsku i boraviti i raditi u istom trgovačkom društvu, dužni su regulirati svoj status temeljem određenog ugovora o upućivanju na rad u Republiku Hrvatsku ili ugovora o pružanju usluga. U navedenom slučaju slovenski državljani bi i nadalje bili zaposlenici trgovačkog društva u Republici Sloveniji.

Po pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji početak će se primjenjivati glava X. Ulazak, boravak i rad državljanina država članica Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji Zakona o strancima (Narodne novine, broj: 130/11). Sukladno navedenoj glavi, državljani država članica Europskog gospodarskog prostora i članovi njihovih obitelji mogu raditi i pružati usluge u Republici Hrvatskoj bez dozvole za boravak i rad odnosno potvrde o prijavi rada.

Međutim, ističemo da je člankom 236. Zakona o strancima propisano da u skladu s odredbama Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, Vlada Republike Hrvatske može i nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji uredbom propisati primjenu pravila o radu državljanina država članica Europske unije i članova njihovih obitelji koje su na snazi do trenutka potpisivanja Ugovora o pristupanju, u odnosu na državljane onih država članica koje će primjenjivati nacionalne mjere ili mjere koje proizlaze iz dvostranih sporazuma, za vrijeme trajanja primjene takvih mjera.

Ukoliko Vlada Republike Hrvatske donese takvu Uredbu, državljani Republike Slovenije će i nakon pristupanja Republike Hrvatske EU biti dužni regulirati svoj status temeljem dozvole za boravak i rad. U konkretnom slučaju, državljani Republike Slovenije će regulirati svoj status u Republici Hrvatskoj temeljem dozvole za boravak i rad izvan godišnje kvote sukladno članku 76. Zakona o strancima.

**Kada će MUP početi izdavati ADR potvrde o osposobljenosti vozača vozila koja prevoze opasne tvari koje vrijedi u državama članicama EU-a?**

S Ministarstvom pomorstva, prometa i infrastrukture se usuglašavaju stavovi prema kojima bi ADR potvrde o osposobljenosti vozača vozila koja prevoze opasne tvari izdavale ustanove koje obavljaju osposobljavanje tih vozača.

## **Hoće li državljani Republike Hrvatske nakon pristupanja RH Europskoj uniji moći putovati u zemlje članice Europske unije i **Europskog ekonomskog prostora (EEP)** samo s osobnom iskaznicom?**

Nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, hrvatski će državljani moći putovati u druge države članice Europske unije i države EEP (**EU + Norveška, Island i Lihtenštajn**) s putovnicom ili osobnom iskaznicom koja je izdana nakon 1. siječnja 2003.

Građani koji će nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji htjeti i dalje s osobnom iskaznicom izdanom prije 1. siječnja 2003. godine ulaziti na teritorij zemalja koje to dozvoljavaju, a koji zbog viših troškova izdavanja neće htjeti izvaditi putovnicu, morat će svoju važeću osobnu iskaznicu zamijeniti novom.

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osobnoj iskaznici. Izmijenjenim i dopunjenim Zakonom na osobnu iskaznicu se dodaje podatak o osobnom identifikacijskom broju (OIB-u). Predviđena je mogućnost izdavanja osobnih iskaznica i djeci bez obzira na dob s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, budući da će državljani Republike Hrvatske nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji moći prelaziti unutarnje granice Europske unije samo s važećom osobnom iskaznicom. Obzirom da je osobna iskaznica znatno jeftinija od putovnice, izdavanjem osobnih iskaznica djeci olakšat će se i pojednostaviti putovanja unutar Europske unije i drugih država koje državljanima Unije dozvoljavaju prelazak državne granice uz predočenje važeće osobne iskaznice.

Preporučujemo građanima da prije putovanja u inozemstvo na web stranicama Ministarstva vanjskih i europskih poslova provjere uvjete za ulazak u konkretnu zemlju:

<http://www.mvep.hr/hr/konzularne-informacije/informacije-o-putovanjima/opce-informacije/>

## **Hoće li se nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju prilikom prelaska državne granice s Republikom Slovenijom, Italijom i Mađarskom samo s osobnom iskaznicom i dalje izdavati evidencijski kartoni državljanima Republike Hrvatske?**

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju prestaje obveza izdavanja evidencijskih kartona za otiskivanje graničnih štambilja državljanima Republike Hrvatske prilikom prelaska državne granice, a što je do sada bio slučaj prilikom prelaska državne granice u Republiku Sloveniju, Italiju i Mađarsku.

## **Hoće li ulaskom RH u EU biti ukinuta granična kontrola koju obavlja granična policija na graničnim prijelazima?**

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju neće biti ukinuta granična kontrola na graničnim prijelazima. To znači da će se i nakon ulaska Hrvatske u EU na graničnim

prijelazima sa Slovenijom, Italijom i Mađarskom obavljati granična kontrola. Granična kontrola nad građanima Europske unije (što znači i nad državljanima Republike Hrvatske) prilikom prelaska državne granice obavljati će se samo osnovna granična kontrola, dok će se nad državljanima „trećih zemalja“ obavljati temeljita granična kontrola.

Na graničnim prijelazima sa susjednim državama, Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom kao i na graničnim prijelazima u zračnim lukama, odnosno morskim lukama i lukama unutarnjih voda preko kojih se odvija međunarodni promet iz tzv. „trećih zemalja“, a koje će postati vanjske granice Europske unije, obavljat će se osnovna granična kontrola nad građanima Europske unije, a temeljita nad državljanima tzv. „trećih zemalja“.

Očekuje se da će Republika Hrvatska pristupiti Schengenskom provedbenom sporazumu najranije dvije godine od članstva u EU, odnosno 2015. godine. Tada se granična kontrola na graničnim prijelazima s državama Europske unije (Slovenija, Italija i Mađarska) neće više provoditi, dok će se i nadalje provoditi granična kontrola na graničnim prijelazima na vanjskim granicama EU-a. Od dana potpune primjene Schengenskog Provedbenog sporazuma u Republici Hrvatskoj, unutarnje granice mogu se prelaziti bez granične kontrole, bilo kada i na bilo kojem mjestu.

### **Što je to vanjska granica?**

Vanjska granica je (od početka primjene Schengenskoga provedbenog sporazuma u RH), državna granica RH s državom koja nije država potpisnica Schengenskoga provedbenog sporazuma, kao i granični prijelazi u zračnim lukama, odnosno lukama unutarnjih voda preko kojih se odvija međunarodni promet (ukoliko nisu unutarnje granice).

### **Što je to „Popratnica za putovanje malodobne osobe“ u zračnom prometu?**

Dijete mora imati sve potrebne dokumente za putovanje (zrakoplovnu kartu, putovnicu, vizu (ako je potrebna), popunjeni obrazac, tzv. Popratnicu za putovanje malodobne osobe, s podacima o djetetu i o osobi koja je dopratila dijete na let, kao i o osobi koja će dijete dočekati).

Svi dokumenti stavljaju se u crvenu, plastičnu torbicu označenu slovima UM (unaccompanied minor - nepraćeno dijete), a dijete ju nosi oko vrata tijekom leta i boravka u zračnoj luci. Roditelj ili druga osoba doprati dijete u zračnu luku gdje kontaktira osoblje prijevoznika kako bi popunio tzv. popratnicu ako to nije napravio prilikom kupnje karte.

Nakon obavljene prijave za let roditelj preda dijete zemaljskoj domaćici dotične zračne luke, koja ga doprati u zrakoplov. Osoba koja je dopratila dijete mora ostati u zračnoj luci sve do polijetanja zrakoplova. Dijete ulazi u zrakoplov prije ostalih putnika, a preuzima ga glavna domaćica zrakoplova, koja ga smješta na njegovo

mjesto. Osoblje zrakoplova pobrine se da je dijete udobno i sigurno smješteno, najčešće pokraj neke odrasle osobe, te mu je tijekom leta na raspolaganju.

Poslije leta dijete napušta zrakoplov posljednje te ga osoblje zrakoplova predaje zemaljskoj domaćici odredišne zračne luke. Zemaljska domaćica otprati dijete i predaje ga osobi čiji su podaci navedeni u popratnici. Osoba koja prihvaća dijete mora se prije toga identificirati i potpisati na popratnicu za putovanje malodobne osobe.

Popratnicu za putovanje malodobne osobe izdaju u pravilu sve zrakoplovne kompanije, dok eventualna razlika može biti u dobnoj granici djeteta, što ovisi o uvjetima samog prijevoznika. Isto se preporuča provjeriti kod prijevoza niskotarifnim zrakoplovnim prijevoznikom (Ryanair i sl.).

### **Kako se obavlja granična kontrola nad maloljetnim osobama?**

Prilikom obavljanja granične kontrole posebna pozornost posvećuje se maloljetnim osobama, bez obzira putuju li u pratnji ili bez pratnje zakonskog zastupnika.

Maloljetnici koji prelaze vanjsku granicu podliježu istim provjerama pri ulasku i izlasku kao i odrasli. U slučaju prelaska državne granice maloljetnika s pratnjom, granična policija provjerava da li osobe koje prate maloljetnika imaju ovlasti roditeljske skrbi u odnosu prema njemu, osobito ako maloljetnika prati samo jedna odrasla osoba i ako postoje ozbiljne sumnje u mogućnost nezakonitog odvođenja maloljetnika od osobe(a) koja(e) imaju zakonske ovlasti roditeljske skrbi prema njima.

Kada maloljetnik putuju bez pratnje, granična policija provodi temeljite provjere putnih isprava i pratećih isprava, kako maloljetne osobe ne bi napustili državni teritorij protiv želje osobe(a) koje imaju ovlasti roditeljske skrbi u odnosu prema njima.

### **Hoće li državljani država članica EU kojima je na snazi mjera zabrane ulaska i boravka u RH moći ući u RH nakon ulaska RH u EU?**

Zabrane ulaska i boravka izrečene državljanima država članica EU, dakle nakon ulaska RH u EU i državljanima RH, važe samo u državama članicama EU koje su ih izrekle.

### **Kako će djeca državljani BiH moći prijeći granicu s RH nakon 1. srpnja 2013.?**

### **Hoće li se nakon 1. srpnja 2013. moći prijeći granica s BiH i RH s nacionalnim registracijskim oznakama BiH i je li to prekršaj?**

### **Je li u svim pograničnim policijskim upravama između BiH i RH počelo izdavanje propusnica? Tko sve može dobiti propusnicu? Postoje li procjene koliko će građana tražiti propusnicu?**

Izdavanje pogranične propusnice prema Sporazumu o pograničnom prometu i suradnji iz 2003. g. započelo je u Republici Hrvatskoj u svim policijskim upravama i postajama u pograničnom području uz zajedničku državnu granicu između Republike

Hrvatske i Bosne i Hercegovine koje imaju upravne poslove, odnosno u dvadesetak policijskih uprava i postaja.

Pravo na pograničnu propusnicu prema navedenom Sporazumu u Republici Hrvatskoj imaju svi državljani Republike Hrvatske koji imaju prebivalište u pograničnom području s Bosnom i Hercegovinom, odnosno u području uz zajedničku državnu granicu u dubini od pet kilometara koje uključuje naselja u Republici Hrvatskoj, koja su navedena u dodatku Sporazumu.

Napominjemo da je 19. lipnja 2013. godine potpisan novi Sporazum između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o pograničnom prometu koji je usklađen s propisima Europske unije o pograničnom prometu na vanjskim kopnenim granicama država članica Europske unije. Prema tom Sporazumu policijske uprave i postaje Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske te diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini izdavat će pogranične propusnice građanima Bosne i Hercegovine koji imaju prebivalište u pograničnom području Bosne i Hercegovine, koji će s tom propusnicom na graničnim prijelazima za pogranični promet ulaziti na pogranično područje Republike Hrvatske. Hrvatskim građanima koji imaju prebivalište u pograničnom području Republike Hrvatske, pogranične propusnice, s kojima će na graničnim prijelazima za pogranični promet ulaziti na pogranično područje Bosne i Hercegovine, izdavati će nadležna tijela u Bosni i Hercegovini. Pogranične propusnice koje će se izdavati temeljem novog Sporazuma biti će u kartičnom obliku i sadržavati će biometrijske identifikatore nositelja propusnice.

Pogranične propusnice prema Sporazumu iz 2003. godine izdaju se s rokom važenja 5 godina, a nadležna tijela BiH će ih zamijeniti bez naknade pograničnim propusnicama koje će izdavati prema Sporazumu iz 2013. godine i to najkasnije u roku od godinu dana od dana kada nadležna tijela BiH počnu izdavati pogranične propusnice prema novom Sporazumu.

**Da li je nužno imati pograničnu propusnicu za prelazak graničnog prijelaza, odnosno može li se i ubuduće prelaziti s putovnicom/osobnom, bez te propusnice? Koje su prednosti pogranične propusnice?**

Preko graničnih prijelaza za prijelaz osoba i međunarodnih graničnih prijelaza između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, državljani Republike Hrvatske će moći, kao i do sada, prelaziti s osobnom iskaznicom i putovnicom. Međutim, prema odredbama Sporazuma o pograničnom prometu iz 2013. godine, prijelaz granice preko graničnih prijelaza za pogranični promet koji su navedeni u prilogu Sporazuma, dozvoljen je samo nositeljima pogranične propusnice. Pogranična propusnica dopušta nositelju pogranične propusnice prijelaz granice na graničnim prijelazima za pogranični promet i na međunarodnim graničnim prijelazima koji su navedeni u pograničnoj propusnici, kao i neprekidni boravak na području druge ugovorne stranke do 30 dana.

Pravo na pograničnu propusnicu prema Sporazumu iz 2003. godine u Republici Hrvatskoj imaju svi državljani Republike Hrvatske koji imaju prebivalište u pograničnom području s Bosnom i Hercegovinom, odnosno u području uz zajedničku državnu granicu u dubini od pet (5) kilometara koje uključuje naselja u Republici Hrvatskoj koja su navedena u dodatku Sporazumu. Prema novom Sporazumu o



pograničnom prometu iz 2013. godine pravo na pograničnu propusnicu u Republici Hrvatskoj imaju svi građani Republike Hrvatske koji imaju prebivalište u pograničnom području s Bosnom i Hercegovinom, odnosno u području uz zajedničku državnu granicu u dubini od pet (5) kilometara koje uključuje naselja u Republici Hrvatskoj koja su navedena u dodatku Sporazumu i koji imaju poveznicu, na primjer obiteljsku, socijalnu, kulturnu ili značajnu gospodarsku s pograničnim područjem BiH.